



Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

17. října 2019^{* i}

„Řízení o předběžné otázce – Směrnice 2009/72/ES – Vnitřní trh s elektřinou – Článek 2 body 3 až 6 – Pojmy ‚přenosová soustava elektřiny‘ a ‚distribuční soustava elektřiny‘ – Kritéria rozlišení – Napěťová hladina – Vlastnictví zařízení – Článek 17 odst. 1 písm. a) – Nezávislý provozovatel přenosové soustavy – Články 24 a 26 – Provozovatel distribuční soustavy – Článek 32 odst. 1 – Volný přístup třetích osob – Přístup k elektřině středního napětí – Propojovací body mezi přenosovou a distribuční soustavou – Volný prostor pro uvážení členských států“

Ve věci C-31/18,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Administrativen sad Sofia-grad (správní soud v Sofii, Bulharsko) ze dne 4. ledna 2018, došlým Soudnímu dvoru dne 17. ledna 2018, v řízení

„Elektrozpredelenie Jug“ EAD

proti

Komisia za energijno i vodno regulirane (KEVR),

za přítomnosti:

„BMF Port Burgas“ EAD,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení E. Regan (zpravodaj), předseda senátu, R. Silva de Lapuerta, místopředsedkyně Soudního dvora, I. Jarukaitis, E. Juhász a C. Lycourgos, soudci,

generální advokát: G. Pitruzzella,

vedoucí soudní kanceláře: R. Șereș, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 6. února 2019,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za „Elektrozpredelenie Jug“ EAD H. Nihrizovem, P. Stančevem, A. Todorovem, B. Petrovem, M. Bajkuševem a G. Dimitrovem, advokati, ve spolupráci s S. Radevem, právním poradcem,
- za Komisi za energijno i vodno regulirane (KEVR) I. Ivanovem,

^{*} Jednací jazyk: bulharština.

- za „BMF Port Burgas“ EAD T. Dimitrovou, M. Dereljevou, M. Penevou a I. Todorovem, advokati,
- za francouzskou vládu C. Mosser, jako zmocněnkyní,
- za Evropskou komisi O. Beynet a Y. G. Marinovou, jako zmocněnkyněmi,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 16. května 2019,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 2 bodů 3 a 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 2003/54/ES (Úř. věst. 2009, L 211, s. 55; Zvl. vyd. 12/02, s. 211).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi „Elektorazpredelenie Jug“ EAD (dále jen „ER Jug“), provozovatelem distribuční soustavy elektřiny na části území Bulharska, a Komisiou za energijno i vodno regulirane (regulační komise pro energii a vodu, Bulharsko) (dále jen „KEVR“), ohledně fakturace sazeb společnosti „BMF Port Burgas“ EAD (dále jen „BMF“) za přístup k této soustavě a za přenos elektřiny prostřednictvím této soustavy.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Body 1 až 3, 9, 11, 16, 17, 19 a 44 směrnice 2009/72 znějí takto:
 - „(1) Účelem vnitřního trhu s elektřinou, který je v [Evropské unii] postupně zaváděn od roku 1999, je poskytnout skutečnou možnost výběru všem spotřebitelům v Evropské unii, ať již občanům nebo podnikům, dále nové obchodní příležitosti a intenzivnější přeshraniční obchod, aby se dosáhlo větší efektivity, konkurenceschopných cen a vyšších standardů služeb a aby se přispělo k bezpečnosti dodávek a k udržitelnosti.
 - (2) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/54/ES ze dne 26. června 2003 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou [Úř. Věst. 2003, L 176, s. 37] významně přispěla k vytvoření tohoto vnitřního trhu s elektřinou.
 - (3) Svobody, které občanům Unie zaručuje [SEU], mimo jiné, volný pohyb zboží, volný pohyb služeb a svobodu usazování, lze užívat jedině na zcela otevřeném trhu, který umožňuje spotřebitelům vybírat si své dodavatele a všem dodavatelům svobodně zásobovat své zákazníky.
- [...]
- (9) Bez účinného oddělení sítí od výroby a dodávek (dále jen „účinné oddělení“) bude nevyhnutelně existovat riziko diskriminace, a to nejen v souvislosti s provozováním sítě, ale rovněž i s pobídkami pro vertikálně integrované podniky, aby dostatečně investovaly do svých sítí.

[...]

- (11) Účinné oddělení je možné zajistit pouze odstraněním podnětu pro vertikálně integrované podniky, na jehož základě by tyto společnosti mohly diskriminovat konkurenci, pokud jde o přístup k síti a investice. Oddělení vlastnictví, které vyžaduje, aby byl vlastník sítě určen jako provozovatel soustavy a aby byl nezávislý na veškerých zájmech v oblasti dodávek a výroby, je jednoznačně účinným a stabilním způsobem, jak vyřešit nevyhnutelný střet zájmů a zajistit bezpečnost dodávek. Z tohoto důvodu Evropský parlament ve svém usnesení ze dne 10. července 2007 o perspektivách vnitřního trhu se zemním plynem a elektřinou [Úř. věst. 2008, C 175 E, s. 206] [...] označil oddělení vlastnictví na úrovni přenosových soustav za nejúčinnější nástroj nediskriminační podpory investic do infrastruktury, spravedlivého přístupu k síti pro nové účastníky a transparentnosti trhu. V rámci oddělení vlastnictví by členské státy tedy měly mít povinnost zajistit, aby tatáž osoba nebo tytéž osoby nebyly oprávněny vykonávat kontrolu nad výrobním nebo dodavatelským podnikem a zároveň vykonávat kontrolu nad provozovatelem přepravní soustavy nebo nad přepravní soustavou nebo uplatňovat ve vztahu k nim jakékoli právo. Kontrola nad přepravní soustavou nebo provozovatelem přepravní soustavy by naopak měla vyloučit možnost vykonávat kontrolu nad výrobním nebo dodavatelským podnikem nebo uplatňovat ve vztahu k němu jakékoli právo. [...]

[...]

- (16) Zřízení provozovatele soustavy nebo provozovatele přepravní soustavy, kteří by byli nezávislí na zájmech v oblasti dodávek a výroby, by mělo umožnit, aby vertikálně integrované podniky nadále vlastnily majetek tvořící síť, a současně zajistit oddělení zájmů, a to za předpokladu, že by nezávislý provozovatel soustavy nebo nezávislý provozovatel přepravní soustavy plnil všechny funkce provozovatele soustavy a že by byla zavedena podrobná regulace spolu s rozsáhlým mechanismem regulační kontroly.
- (17) Pokud je ke dni 3. září 2009 podnik vlastnící přepravní soustavu součástí vertikálně integrovaného podniku, měla by být členským státům poskytnuta možnost volby mezi oddělením vlastnictví a zřízením provozovatele soustavy nebo provozovatele přepravní soustavy, kteří jsou nezávislí na zájmech v oblasti dodávek a výroby.

[...]

- (19) Plnou účinnost řešení spočívajících ve zřízení nezávislého provozovatele soustavy nebo nezávislého provozovatele přenosové soustavy je třeba zajistit prostřednictvím zvláštních doplňujících pravidel. Pravidla týkající se nezávislého provozovatele přenosové soustavy poskytují vhodný předpisový rámec k zajištění spravedlivé hospodářské soutěže, dostatečných investic, přístupu nových účastníků a integrace trhů s elektřinou. Účinné oddělení, jež umožňují ustanovení o nezávislém provozovateli přenosové soustavy, se zakládá na pilíři organizačních opatření a opatření týkajících se správy provozovatelů přenosové soustavy a na pilíři opatření, která se týkají investic, připojení nových výrobních kapacit k síti a integrace trhů prostřednictvím regionální spolupráce. [...]

[...]

- (44) [...] K zajištění stabilních dodávek elektřiny by měly přispět výstavba a údržba nezbytné síťové infrastruktury, včetně propojovací kapacity. Údržba a výstavba nezbytné síťové infrastruktury, včetně propojovací kapacity a decentralizované výroby elektřiny, jsou významnými prvky v rámci zajištění stabilních dodávek elektřiny.“

- 4 Článek 1 směrnice 2009/72, nadepsaný „Předmět a oblast působnosti“, stanoví:

„Tato směrnice stanoví společná pravidla pro výrobu, přenos, distribuci a dodávky elektřiny a také opatření na ochranu spotřebitele s cílem zlepšit a integrovat konkurenceschopné trhy s elektřinou v [Unii]. Stanoví pravidla týkající se organizace a fungování elektroenergetiky, otevřeného přístupu na trh, kritérií a postupů pro výběrová řízení a udělování povolení, jakož i pravidla pro provozování soustav. Zároveň stanoví povinnosti univerzální služby a práva spotřebitelů elektřiny a upřesňuje požadavky související s hospodářskou soutěží.“

- 5 Článek 2 této směrnice, nadepsaný „Definice“, stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[...]

3. ‚přenosem‘ přeprava elektřiny propojenou přenosovou soustavou velmi vysokého napětí a vysokého napětí za účelem dodávek elektřiny konečným spotřebitelům nebo distribučním podnikům, avšak s vyloučením dodávek samotných;

4. ‚provozovatelem přenosové soustavy‘ fyzická nebo právnická osoba, která odpovídá za provoz, údržbu a v případě potřeby za rozvoj přenosové soustavy v dané oblasti a případně její propojení s jinými soustavami a dále za zabezpečení dlouhodobé schopnosti soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku po přenosu elektřiny;

5. ‚distribucí‘ přenos elektřiny distribuční soustavou vysokého, středního a nízkého napětí za účelem jejich dodávek zákazníkům, avšak s vyloučením dodávek samotných;

6. ‚provozovatelem distribuční soustavy‘ fyzická nebo právnická osoba, která odpovídá za provoz, údržbu a v případě potřeby za rozvoj distribuční soustavy v dané oblasti a případně její propojení s jinými soustavami a dále za zabezpečení dlouhodobé schopnosti soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku po distribuci elektřiny;

7. ‚zákazníkem‘ velkoodběratel nebo konečný spotřebitel elektřiny;

8. ‚velkoodběratelem‘ fyzická nebo právnická osoba, která nakupuje elektřinu za účelem jejího dalšího prodeje v rámci nebo mimo rámec soustavy, na jejímž území je usazena;

9. ‚konečným spotřebitelem‘ zákazník nakupující elektřinu pro vlastní potřebu;

[...]

19. ‚dodávkou‘ prodej, včetně dalšího prodeje, elektřiny zákazníkům;

[...]“

- 6 Kapitoly IV a V směrnice 2009/72, které obsahují články 9 až 23 této směrnice, upravují provozování přenosových soustav a nezávislé provozovatele přenosové soustavy, zatímco kapitola VI uvedené směrnice, která zahrnuje články 24 až 29 této směrnice, se týká provozování distribučních soustav.

- 7 Článek 9 této směrnice, nadepsaný „Oddělení vlastnictví přenosových soustav a provozovatelů přenosové soustavy“, obsažený v kapitole IV směrnice 2009/72 o provozování přenosových soustav, stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby ode dne 3. března 2012:

- a) každý podnik, který vlastní přepravní soustavu, působil jako provozovatel přepravní soustavy;
- b) tatáž osoba či tytéž osoby nebyly oprávněny:
 - i) přímo nebo nepřímo vykonávat kontrolu nad podnikem vykonávajícím funkci výroby nebo dodávek a přímo nebo nepřímo vykonávat kontrolu nad provozovatelem přenosové soustavy nebo nad přenosovou soustavou nebo uplatňovat ve vztahu k nim jakékoli právo;
 - ii) přímo nebo nepřímo vykonávat kontrolu nad provozovatelem přepravní soustavy nebo nad přepravní soustavou ani přímo nebo nepřímo vykonávat kontrolu nad podnikem vykonávajícím funkci výroby nebo dodávek nebo uplatňovat ve vztahu k němu jakékoli právo;
- c) tatáž osoba nebo tytéž osoby nebyly oprávněny jmenovat členy dozorčí rady provozovatele přepravní soustavy nebo přepravní soustavy, jejich správní rady nebo orgánů, které podnik právně zastupují, ani přímo nebo nepřímo vykonávat kontrolu nad podnikem vykonávajícím funkci výroby nebo dodávek nebo uplatňovat ve vztahu k němu jakékoli právo; a
- d) tatáž osoba nebyla oprávněna být členem dozorčí rady, správní rady nebo orgánů, které podnik právně zastupují, a to jak podniku vykonávajícího funkci výroby nebo dodávek, tak provozovatele přenosové soustavy nebo přenosové soustavy.

[...]

8. Pokud ke dni 3. září 2009 příslušná přenosová soustava patří vertikálně integrovanému podniku, mohou se členské státy rozhodnout odstavec 1 nepoužít.

V takovém případě tyto členské státy bud:

- a) určí nezávislého provozovatele soustavy v souladu s článkem 13, nebo
- b) splní ustanovení kapitoly V.

[...]“

- 8 Článek 17 této směrnice, nadepsaný „Aktiva, zařízení, zaměstnanci a identita“, obsažený v kapitole V směrnice 2009/72, která se týká nezávislých provozovatelů přenosové soustavy, stanoví:

„1. Provozovatelé přenosové soustavy musí být vybaveni veškerými lidskými, technickými, fyzickými a finančními zdroji potřebnými pro plnění svých povinností podle této směrnice a v rámci výkonu činnosti přenosu elektřiny, zejména:

- a) aktiva nezbytná pro výkon činnosti přenosu elektřiny, včetně přenosové soustavy, vlastní provozovatel přenosové soustavy;

[...]“

- 9 Článek 24 této směrnice, nadepsaný „Určení provozovatelů distribuční soustavy“, obsažený v kapitole VI směrnice 2009/72 o provozování distribučních soustav, stanoví:

„Členské státy určí nebo požádají podniky, které vlastní distribuční soustavu nebo za ni odpovídají, aby na dobu stanovenou členskými státy a s přihlédnutím k účinnosti a hospodářské rovnováze určily jednoho nebo více provozovatelů distribuční soustavy. Členské státy zajistí, aby provozovatelé distribuční soustavy jednali v souladu s články 25, 26 a 27.“

- 10 Článek 26 uvedené směrnice, nadepsaný „Oddělení vlastnictví provozovatelů distribuční soustavy“, stanoví:

„1. Je-li provozovatel distribuční soustavy součástí vertikálně integrovaného podniku, musí být nezávislý, přinejmenším pokud jde o právní formu, organizaci a rozhodování, na ostatních činnostech, které nesouvisí s distribucí. Tento požadavek nepředstavuje povinnost oddělit vlastnění aktiv provozovatele distribuční soustavy od vertikálně integrovaného podniku.

2. Kromě požadavků odstavce 1, pokud je provozovatel distribuční soustavy součástí vertikálně integrovaného podniku, musí být nezávislý, pokud jde o organizaci a rozhodování, na ostatních činnostech, které nesouvisí s distribucí. Aby se tohoto dosáhlo, použijí se tato minimální kritéria:

[...]

- c) provozovatel distribuční soustavy má účinná rozhodovací práva nezávislá na integrovaném elektroenergetickém podniku, pokud jde o aktiva nutná pro provoz, údržbu nebo rozvoj soustavy. K plnění těchto úkolů musí mít provozovatel distribuční soustavy k dispozici potřebné zdroje, včetně lidských, technických, fyzických a finančních zdrojů. [...]“
- 11 Článek 32 směrnice 2009/72, nadepsaný „Přístup třetích osob“, obsažený v kapitole VIII této směrnice, nadepsané „Organizace přístupu do soustav“, v odstavci 1 stanoví:

„Členské státy zajistí zavedení systému pro přístup třetích osob k přenosovým a distribučním soustavám na základě zveřejněných sazeb použitelných na oprávněné zákazníky a používaných objektivně a bez diskriminace mezi uživateli soustavy. [...]“

Bulharské právo

- 12 Článek 86 odst. 1 Zakona za energetikata (energetický zákon) (DV č. 107, 2003, dále jen „ZE“) stanoví:

„Přeprava elektřiny je uskutečňována provozovatelem přepravní soustavy elektřiny, který získal licenci pro přepravu elektřiny [...]“

- 13 Článek 88 odst. 1 ZE stanoví:

„Distribuce elektřiny a provozování distribučních soustav elektřiny je vykonáváno provozovateli distribučních soustav elektřiny, kteří jsou na vymezeném území vlastníky těchto soustav a získali licenci pro distribuci elektřiny na příslušném území. [...]“

- 14 Článek 1 doplňujících ustanovení k ZE (DV č. 54, 2012) obsahuje následující definice:

„20. ‚přenosová soustava elektřiny‘: souhrn elektrických vedení a elektrických zařízení, která slouží k přepravě, transformaci elektřiny z vysokého napětí na střední napětí a přerozdělování energetických toků;

[...]

22. „distribuční soustava elektřiny“: souhrn elektrických vedení a elektrických zařízení vysokého napětí, středního napětí a nízkého napětí, které slouží k distribuci elektřiny;

[...]

44. „přenos elektrické energie [...]“: přeprava elektrické energie [...] prostřednictvím přenosové soustavy [...];

[...]

49. „distribuce“: přenos elektřiny [...] distribučními soustavami“.

- 15 Články 124 a 125 Naredby no 6 za prisaedinjavane na proizvoditeli i klienti na električeska energia kam prenosnata ili kam razpredelitelnite električeski mreži (nařízení č. 6 o připojení výrobců elektřiny a zákazníků k přenosovým nebo distribučním soustavám elektřiny), ze dne 24. února 2014, stanoví hranici vlastnictví mezi zařízeními provozovatele přenosové soustavy a zařízeními provozovatele distribuční soustavy.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 16 Společnost ER Jug je držitelkou výhradní licence k distribuci elektřiny, kterou dne 13. srpna 2014 vydala KVER, na jejímž základě zajišťuje distribuci elektřiny prostřednictvím distribuční sítě, již je provozovatelkou, na území vymezeném v této licenci, tedy na jihovýchodě Bulharska.
- 17 Toto území zahrnuje oblast, v níž se nacházejí přístavní terminály „Burgas Západ“ a „Burgas Východ 2“, kde společnost BMF, jakožto koncesionář, zajišťuje správu a poskytuje související služby.
- 18 Provozovny společnosti BMF patřící k přístavnímu terminálu „Burgas Východ 2“ jsou připojena k elektrické soustavě prostřednictvím vedení středního napětí (20 kV) s názvem „Novo Pristanište“ („Nový přístav“), připojeného k zařízení středního napětí (rovněž 20 kV) elektrické rozvodny „Ribari“ („Rybáři“). Elektrické vedení „Novo Pristanište“, jež je ve vlastnictví státu, bylo svěřeno společnosti BMF jako součást aktiv nezbytných pro fungování přidělených přístavních terminálů. Elektrická rozvodna „Ribari“ je ve vlastnictví provozovatele přenosové soustavy v Bulharsku, společnosti „Elektroenergien sistemen operator“ EAD (dále jen „ESO“).
- 19 Elektřina přepravovaná přenosovou soustavou vysokého napětí spravovanou společností ESO je transformována na úrovni připojovacích bodů mezi přenosovou soustavou a distribuční soustavou v transformátorech č. 1 a 2 k umožnění transformace napětí 110 kV (vysoké napětí) na napětí 20 kV (střední napětí), aby mohla být využívána v zařízení středního napětí (20 kV) rozvodny „Ribari“. Přístroje komerčního měření elektřiny vedené z přenosové soustavy společnosti ESO do distribuční soustavy společnosti ER Jug, které jsou majetkem posledně uvedené společnosti, jsou nainstalovány bezprostředně za transformátory č. 1 a č. 2 na úrovni přípojek souvisejících s buňkami č. 26 a č. 39 zařízení středního napětí (20 kV) rozvodny „Ribari“. Elektrické vedení „Novo pristanište“ je připojeno k tomuto zařízení na úrovni buňky č. 44. Toto vedení slouží k přenosu a dodávkám elektřiny výhradně pro společnost BMF.
- 20 Dne 30. září 2013 uzavřely společnosti ER Jug a BMF smlouvu o síťových službách, jejímž prostřednictvím společnost ER Jug poskytovala BMF přístup k distribuční soustavě elektřiny a zajišťovala přenos elektřiny prostřednictvím této soustavy za účelem dodávek elektřiny do provozoven BMF, které se nacházejí v přístavní oblasti Burgas.

- 21 Vzhledem k tomu, že společnost BMF měla za to, že je připojena přímo k přenosové soustavě, dne 6. října 2016 jednostranně odstoupila od smlouvy uzavřené se společností ER Jug a uzavřela se společností ESO smlouvy o přístupu k přenosové síti, o poskytování síťových služeb a o přenosu elektřiny za účelem dodávky elektřiny do výše uvedených provozoven BMF. Na základě těchto smluv společnost ESO instalovala své vlastní přístroje komerčního měření elektřiny přenášené elektrickým vedením „Novo Pristanište“.
- 22 Nicméně vzhledem k tomu, že tyto provozovny byly nadále připojeny k distribuční síti, společnost ER Jug dále účtovala společnosti BMF poplatky za přístup k distribuční soustavě a za přenos elektřiny prostřednictvím této soustavy.
- 23 KEVR, na kterou se obrátila společnost BMF, měla v rozhodnutí č. Zh-37 ze dne 28. února 2017 za to, že po uplynutí výpovědní lhůty stanovené pro ukončení smlouvy se společností BMF, nebyla společnost ER Jug nadále oprávněna účtovat společnosti BMF poplatky za přístup k distribuční soustavě elektřiny a za přenos prostřednictvím této soustavy. KEVR měla za to, že dotčené provozovny společnosti BMF jsou přímo připojeny k přenosové soustavě společnosti ESO, a že z tohoto důvodu mohla mít společnost BMF přímý přístup k této soustavě. KEVR tudíž přikázala společnosti ER Jug, aby zaprvé přestala BMF účtovat sazbu za přístup k distribuční soustavě a za přenos elektřiny prostřednictvím této soustavy a zadruhé přistoupila k revizi ceny účtované po uplynutí výpovědní lhůty k ukončení smlouvy uzavřené se společností BMF.
- 24 Společnost ER Jug podala proti tomuto rozhodnutí žalobu k Administrativen sad Sofia-grad (správní soud v Sofii, Bulharsko).
- 25 V rámci řízení probíhajícího před tímto soudem společnost ER Jug tvrdí, že dokud je společnost BMF připojena k distribuční soustavě elektřiny, nemůže odstoupit od smlouvy o přístupu k této soustavě a o přenosu elektřiny prostřednictvím této soustavy. V systematice směrnice 2009/72 je podle ní určujícím prvkem, který umožňuje rozlišovat mezi přenosovou soustavou a distribuční soustavou elektřiny, napěťová hladina elektřiny přepravované touto soustavou, a sice jednak velmi vysoké a vysoké napětí v případě přenosové soustavy a jednak vysoké, střední a nízké napětí v případě distribuční soustavy. Definice přenosu elektřiny vyplývající z čl. 1 bodů 20 a 44 doplňujících ustanovení ZE je podle ER Jug neslučitelná s definicí obsaženou v čl. 2 bodě 3 směrnice 2009/72, která musí být na základě svého přímého účinku a na základě zásady přednosti unijního práva uplatněna přímo. Z toho vyplývá, že poskytování síťových služeb středního napětí představuje činnost distribuce elektřiny. Provozovatel přenosové soustavy, společnost ESO, nemá právo připojovat své zákazníky k zařízení středního napětí ani poskytovat síťové služby středního napětí, jelikož tyto činnosti spadají do služeb distribuce elektřiny, pro které má společnost ER Jug výhradní licenci na území, na kterém se nacházejí dotčené provozovny společnosti BMF.
- 26 Společnost BMF tvrdí, že její provozovny jsou přímo připojeny k přenosové soustavě elektřiny prostřednictvím rozvodny „Ribari“, jejímž vlastníkem je společnost ESO. Tudíž vzhledem k tomu, že ani tato rozvodna, ani elektrické vedení „Novo pristanište“, které je k ní připojeno, nejsou ve vlastnictví společnosti ER Jug, nepředstavují prvky distribuční soustavy elektřiny. Společnost BMF má tedy za to, že licence ER Jug nesplňuje nezbytné podmínky pro poskytování přístupových a přenosových služeb prostřednictvím distribuční soustavy elektřiny, a v důsledku toho ani pro fakturaci dotčených služeb. Kromě toho ZE neobsahuje žádné ustanovení zakazující zákazníkovi, aby se připojil přímo k přenosové soustavě elektřiny.
- 27 Předkládající soud poznamenává, že v projednávané věci je třeba určit, k jaké elektroenergetické soustavě, distribuční nebo přenosové, jsou dotčené provozovny společnosti BMF připojeny, a tedy kterému provozovateli musí platit poplatky za síťové služby. Je třeba určit příslušné rozlišovací kritérium mezi činnostmi „přenosu“ a „distribuce“ elektřiny, jakož i mezi pojmy „přenosová soustava“ a „distribuční soustava“. Pokud by totiž měla být napěťová hladina považována za jediné rozlišovací kritérium, jelikož elektrické vedení „Novo Pristanište“ je na úrovni rozvodny „Ribari“ připojeno

k zařízení středního napětí, společnost BMF by měla platit sazbu za síťové služby společnosti ER Jug, která by měla výlučné právo poskytovat síťové služby všem zákazníkům připojeným k zařízení středního napětí na území, na které se vztahuje její licence, bez ohledu na to, zda je či není vlastníkem souvisejících zařízení.

- 28 Tento soud má podobně jako většina bulharských soudů za to, že z čl. 88 odst. 1 ZE, článků 124 a 125 nařízení č. 6 o připojení výrobců elektřiny a zákazníků k přenosovým nebo distribučním soustavám elektřiny, jakož i z vlastní licence společnosti ER Jug, vyplývá, že vnitrostátní zákonodárce ponechal jako rozlišovací kritérium mezi přenosovou soustavou a distribuční soustavou kritérium vlastnictví elektrických zařízení na straně provozovatele přenosové soustavy, nebo na straně provozovatele distribuční soustavy. Pokud jde o napěťovou hladinu, postoj vnitrostátního zákonodárce není tak jasný. Z definic uvedených v čl. 2 bodech 3 a 5 směrnice 2009/72 však vyplývá, že pro unijního normotvůrce je jediným relevantním kritériem napěťová hladina přepravované elektřiny, což bylo Soudním dvorem potvrzeno v bodě 48 rozsudku ze dne 22. května 2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298).
- 29 Za těchto podmínek se Administrativen sad Sofia-grad (správní soud v Sofii) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Musí být ustanovení čl. 2 bodů 3 a 5 směrnice [2009/72] vykládána v tom smyslu, že jediným kritériem pro rozlišení mezi distribuční soustavou a přenosovou soustavou, a tedy činnostmi ‚distribuce‘ a ‚přenosu‘ elektřiny je napěťová hladina, a členské státy i přes možnost volně přiřazovat uživatele soustav k jednomu nebo druhému typu soustavy (přenosové soustavě nebo distribuční soustavě) nemohou zavést vlastnictví aktiv, která jsou užívána pro tyto činnosti, jako dodatečné rozlišovací kritérium mezi činnostmi přenosu a distribuce?
- 2) V případě kladné odpovědi na první otázku: je třeba zákazníky, kteří jsou připojeni k elektroenergetické síti středního napětí, vždy považovat za zákazníky provozovatele distribuční soustavy elektřiny, který má licenci pro příslušné území, a to nezávisle na vlastnictví zařízení, ke kterým jsou elektrická zařízení těchto zákazníků přímo napojena a nezávisle na smluvních vztazích, do nichž tito zákazníci vstoupili přímo s provozovatelem přenosové soustavy?
- 3) V případě záporné odpovědi na první otázku: jsou s ohledem na smysl a účel směrnice [2009/72] přípustná taková vnitrostátní ustanovení, jako jsou ta, která jsou uvedena v [článku 1] bodu 44 ve spojení s bodem 20 doplňujících ustanovení k [ZE], podle nichž ‚přenos elektřiny‘ představuje přepravu elektřiny prostřednictvím přenosové soustavy a ‚přenosová soustava elektřiny‘ představuje souhrn elektrických vedení a elektrických zařízení, která slouží k přepravě, transformaci elektřiny z vysokého napětí na střední napětí a přerozdělování energetických toků? Je za stejných podmínek slučitelné se směrnicí [2009/72] takové vnitrostátní ustanovení, jako je ustanovení uvedené v čl. 88 odst. 1 [ZE], podle něhož je ‚distribuce elektřiny a provozování distribučních soustav elektřiny‘ vykonáváno provozovateli distribučních soustav elektřiny, kteří jsou na vymezeném území vlastníky těchto soustav a získali licenci pro distribuci elektřiny na příslušném území?“

K předběžným otázkám

K přípustnosti

- 30 Společnost BMF tvrdí, že položené otázky nejsou relevantní pro vyřešení sporu v původním řízení, a jsou tudíž nepřipustné. Tento spor se týká výlučně práva uživatele ukončit smlouvu o připojení elektřiny uzavřenou bezdůvodně se společností ER Jug, která není vlastníkem soustavy dodávající elektřinu ani není odpovědná za správu a provoz této soustavy. V tomto kontextu je podle žalobkyně hlavní otázkou, zda má uživatel právo být připojen k zařízení, jehož vlastníkem je nezávislý provozovatel přenosové soustavy. Předkládající soud však podle žalobkyně pokládá irelevantní otázky

týkající se pojmů „přenos“ a „distribuce“ elektřiny. Kromě toho výklad ustanovení unijního práva použitelných na projednávanou věc nevyvolává žádné pochybnosti, a navíc tato ustanovení byla provedena do bulharského práva.

- 31 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora je v rámci spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy stanovené článkem 267 SFEU věcí pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a jenž musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, aby s ohledem na konkrétní okolnosti věci posoudil jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání rozsudku, tak relevanci otázek, které Soudnímu dvoru klade. Jestliže se položené otázky týkají výkladu unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout (viz zejména rozsudek ze dne 26. října 2017, *Balgarska energijna bursa*, C-347/16, EU:C:2017:816, bod 30)
- 32 Domněnka relevance, která se váže k předběžným otázkám položeným vnitrostátními soudy, může být vyvrácena jen výjimečně, pokud je zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také pokud Soudní dvůr nedisponuje skutkovými a právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny. Cílem žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce totiž není dosáhnout zformulování konzultativního stanoviska k obecným nebo hypotetickým otázkám, nýbrž je vedena skutečnou potřebou účinně vyřešit spor týkající se unijního práva (viz zejména rozsudek ze dne 26. října 2017, *Balgarska energijna bursa*, C-347/16, EU:C:2017:816, bod 31).
- 33 V projednávané věci je třeba uvést, že otázky položené předkládajícím soudem, které jsou vzneseny v rámci sporu mezi provozovatelem distribuční soustavy a uživatelem, který tvrdí, že je přímo připojen k přenosové soustavě pro přístup k elektřině středního napětí, se týkají zejména výkladu pojmů „distribuce“ a „přenos“ elektřiny uvedených v čl. 2 bodech 3 a 5 směrnice 2009/72 s cílem určit, zda je taková vnitrostátní právní úprava, jako je úprava dotčená v původním řízení definující pojmy „přenosové a distribuční soustavy“ elektřiny v souladu s těmito ustanoveními, a dále, ke které z těchto sítí musí být za okolností věci v původním řízení uživatel považován za připojeného, a tudíž kterému z provozovatelů je povinen hradit poplatky za přístup a přenos dodané elektřiny.
- 34 Za těchto podmínek se nejeví, že předběžné otázky, které se týkají výkladu ustanovení unijního práva v kontextu sporu projednávaného před předkládajícím soudem, jsou zjevně irrelevantní.
- 35 V tomto ohledu nemá žádný vliv to, že výklad těchto ustanovení nevyvolává žádné pochybnosti nebo že tato ustanovení byla provedena do vnitrostátního práva, jelikož se tyto úvahy týkají merita odpovědí na položené otázky, a nikoli jejich přípustnosti.
- 36 Proto je třeba mít za to, že tyto otázky jsou přípustné.

K první a třetí otázce

- 37 Podstatou první a třetí otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda čl. 2 body 3 a 5 směrnice 2009/72 musí být vykládán v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je úprava dotčená v původním řízení, která definuje pojmy „přenosová soustava elektřiny“ a „distribuční soustava elektřiny“ nejen na základě kritéria napěťové hladiny, nýbrž i kritéria vlastnictví aktiv používaných pro výkon činností přenosu a distribuce, a dále stanoví, že transformace elektřiny k umožnění přechodu z vysokého napětí na střední napětí spadá do činnosti přenosové soustavy elektřiny.
- 38 Je třeba připomenout, že směrnice 2009/72 má za cíl, jak vyplývá z jejího článku 1, stanovit společná pravidla pro přenos a distribuci elektřiny s cílem zlepšit a integrovat konkurenceschopné trhy s elektřinou v Unii.

- 39 Jak vyplývá z bodu 3 odůvodnění směrnice 2009/72, jejím cílem je zejména uskutečnit zcela otevřený trh, který umožní spotřebitelům vybírat si dodavatele a všem dodavatelům svobodně zásobovat své zákazníky, aby se dosáhlo dotvoření vnitřního trhu s elektřinou (rozsudek ze dne 28. listopadu 2018, Solvay Chimica Italia a další, C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, body 36 a 55).
- 40 V této souvislosti je přístup k distribučním a přenosovým soustavám elektřiny, který je nediskriminační, průhledný a za spravedlivé ceny, nezbytný pro to, aby fungovala hospodářská soutěž, a má prvořadý význam (obdobně viz rozsudky ze dne 22. května 2008, citiworks, C-439/06, EU:C:2008:298, bod 40, jakož i ze dne 9. října 2008, Sabatauskas a další, C-239/07, EU:C:2008:551, bod 31).
- 41 Konkrétně volný přístup třetích osob k přenosovým a distribučním soustavám zavedený čl. 32 odst. 1 první a druhou větou směrnice 2009/72 představuje jedno ze základních opatření, jak již Soudní dvůr mnohokrát zdůraznil, které musí členské státy zavést, aby mohl být dotvořen vnitřní trh s elektřinou (rozsudek ze dne 28. listopadu 2018, Solvay Chimica Italia a další, C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, bod 54 a citovaná judikatura).
- 42 Za účelem dosažení těchto cílů směrnice 2009/72 vyžaduje, jak vyplývá z bodu 9 jejího odůvodnění, účinné a funkční oddělení sítí od výroby a dodávek s cílem zabránit diskriminaci, a to nejen v souvislosti s provozováním sítě, ale rovněž i s pobídkami pro vertikálně integrované podniky, aby dostatečně investovaly do svých sítí.
- 43 Pojmy „distribuční soustavy“ a „přenosové soustavy“ jako takové nejsou směrnicí 2009/72 definovány. Naproti tomu čl. 2 bod 3 této směrnice definuje pojem „přenos“ jako přepravu elektřiny propojenou přenosovou soustavou velmi vysokého napětí a vysokého napětí za účelem dodávek elektřiny konečným spotřebitelům nebo distribučním podnikům, avšak s vyloučením „dodávek“ samotných. Článek 2 bod 5 uvedené směrnice definuje pojem „distribuce“ jako přenos elektřiny distribuční soustavou vysokého, středního a nízkého napětí za účelem jejích dodávek zákazníkům, avšak s vyloučením „dodávek“ samotných. Tento pojem „dodávky“ musí být podle článku 2 bodu 19 uvedené směrnice chápán tak, že označuje prodej elektřiny zákazníkům (obdobně viz rozsudek ze dne 22. května 2008, citiworks, C-439/06, EU:C:2008:298, bod 45, jakož i v tomto smyslu rozsudek ze dne 28. listopadu 2018, Solvay Chimica Italia a další, C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, bod 28).
- 44 Jelikož tyto definice neobsahují výslovný odkaz na právo členských států, z požadavků jednotného použití unijního práva a zásady rovnosti vyplývá, že tyto definice musí být vykládány v celé Unii autonomním a jednotným způsobem (viz zejména rozsudek ze dne 11. dubna 2019, Tarola, C-483/17, EU:C:2019:309, bod 36).
- 45 Z uvedených definic přitom jasně vyplývá, že přenosová soustava je propojená soustava sloužící k vedení elektřiny velmi vysokého napětí a vysokého napětí, která je určena k prodeji konečným zákazníkům nebo distribučním podnikům a dále, že distribuční soustava je soustava sloužící k vedení elektřiny vysokého, středního a nízkého napětí, která je určena k prodeji velkoodběratelům nebo konečným zákazníkům (obdobně viz rozsudek ze dne 22. května 2008, citiworks, C-439/06, EU:C:2008:298, bod 46, jakož i rozsudek ze dne 28. listopadu 2018, Solvay Chimica Italia a další, C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, bod 29).
- 46 Z toho zaprvé vyplývá, že pokud jde o povahu přenosové soustavy a distribuční soustavy ve smyslu směrnice 2009/72 a množství elektřiny přenášené těmito soustavami, představuje rozlišovací kritérium umožňující určit, zda soustava představuje soustavu distribuční, nebo přenosovou ve smyslu této směrnice, pouze napětí vedené elektřiny (obdobně viz rozsudek ze dne 22. května 2008, citiworks, C-439/06, EU:C:2008:298, bod 48, jakož i rozsudek ze dne 28. listopadu 2018, Solvay Chimica Italia a další, C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, bod 30).

- 47 Soudní dvůr již v této souvislosti upřesnil, že ani datum, kdy tato soustava byla zřízena, ani to, že je určena pro vlastní spotřebu a je spravována soukromým subjektem, že je k ní připojen omezený počet výrobních a spotřebních jednotek, ani její velikost či její spotřeba elektřiny nejsou v tomto ohledu relevantními kritérii, jelikož unijní normotvůrce neměl v úmyslu vyloučit některé distribuční nebo přenosové soustavy z působnosti této směrnice na základě takových kritérií (obdobně viz rozsudek ze dne 22. května 2008, *Citiworks*, C-439/06, EU:C:2008:298, bod 49, jakož i rozsudek ze dne 28. listopadu 2018, *Solvay Chimica Italia* a další, C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, body 31 a 35).
- 48 Z druhé z definic uvedených v článku 2 bodech 3 a 5 směrnice 2009/72 vyplývá, že pokud jde o účel přenosové a distribuční soustavy elektřiny ve smyslu této směrnice, relevantní rozlišovací kritérium – jak poznamenal generální advokát v bodech 51 a 53 svého stanoviska – spočívá v kategorii zákazníků, jimž je přepravována elektřina určena, přičemž přenosová soustava slouží k prodeji elektřiny konečným zákazníkům nebo distribučním podnikům, zatímco distribuční soustava je určena k prodeji elektřiny velkoodběratelům nebo konečným zákazníkům.
- 49 Z toho vyplývá, že soustavy, které slouží k vedení elektřiny velmi vysokého a vysokého napětí za účelem prodeje konečným zákazníkům nebo distribučním podnikům a dále soustavy, které slouží k vedení elektřiny vysokého, středního či nízkého napětí za účelem prodeje velkoodběratelům nebo konečným zákazníkům musí být považovány za přenosové a distribuční soustavy spadající do působnosti směrnice 2009/72 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. listopadu 2018, *Solvay Chimica Italia* a další, C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, bod 37).
- 50 Je zajisté pravda, že směrnice 2009/72, jejímž cílem je postupně zavést plně funkční vnitřní trh s elektřinou, neprovádí úplnou harmonizaci pravidel souvisejících zejména s přenosem a distribucí elektřiny (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 1. července 2014, *Ålands Vindkraft*, C-573/12, EU:C:2014:2037, bod 86, a ze dne 6. prosince 2018, *FENS*, C-305/17, EU:C:2018:986, body 23 až 25).
- 51 Mimoto čl. 2 body 3 a 5 směrnice 2009/72, i když uvádí kritéria umožňující rozlišování mezi pojmy „přenosová soustava elektřiny“ a „distribuční soustava elektřiny“, ponechává členským státům určitý volný prostor k provedení těchto kritérií, jak vyplývá zejména z překrývání zde uvedených definic, které se týkají vysokého napětí a příslušných zákazníků.
- 52 Při neexistenci ustanovení k této záležitosti v této směrnici si členské státy, pokud respektují rozlišení provedené v uvedeném čl. 2 bodech 3 a 5 mezi velmi vysokým, vysokým, středním a nízkým napětím, jak poznamenal generální advokát v bodě 64 svého stanoviska, zachovávají pravomoc určovat konkrétní prahové hodnoty umožňující odlišit tyto různé napěťové hladiny.
- 53 Stejně tak vzhledem k tomu, že jak provozovatel přenosové soustavy, tak provozovatel distribuční soustavy mohou být odpovědní za odpovídající propojení mezi soustavami, jak vyplývá z čl. 2 bodů 4 a 6 směrnice 2009/72, členské státy mohou při respektování definic uvedených v bodech 3 a 5 tohoto článku určit, zda propojovací body patří do přenosové nebo do distribuční soustavy.
- 54 Taková vnitrostátní právní úprava, jako je úprava dotčená v původním řízení, která stanoví, že transformace elektrického napětí v elektrické rozvodně s cílem umožnit přechod z vysokého napětí na střední napětí spadá do činnosti přenosové soustavy, tedy nepřekračuje volný prostor, který mají členské státy při provádění čl. 2 bodů 3 a 5 směrnice 2009/72, neboť taková volba, kterou unijní normotvůrce umožnil, se provádí v závislosti na napěťové hladině.
- 55 Z důvodu rizika ohrožení autonomního a jednotného výkladu čl. 2 bodů 3 a 5 směrnice 2009/72 naproti tomu členské státy nemohou doplnit další rozlišovací kritéria než ta, která se týkají napěťové hladiny a kategorie zákazníků, k nimž je elektřina přepravována, pro účely definice pojmů distribuční a přenosové soustavy.

- 56 Jak totiž zdůraznil generální advokát v bodech 60 a 61 svého stanoviska, i když směrnice 2009/72 neprovádí úplnou harmonizaci oblastí, které upravuje, pojmy „přenosová soustava“ a „distribuční soustava“ ve smyslu této směrnice mají v její systematice zásadní povahu, jelikož za účelem dosažení vnitřního trhu s elektřinou uvedená směrnice, jak vyplývá z ustanovení uvedených v kapitolách IV až VI, a jak již bylo uvedeno v bodě 42 tohoto rozsudku, jednak stanoví účinné právní a funkční oddělení těchto soustav a jednak podrobuje tyto soustavy a jejich provozovatele odlišným pravidlům.
- 57 Za těchto podmínek jsou členské státy povinny k zajištění jednotného použití směrnice 2009/72, které umožní vytvoření konkurenčního trhu, jež tato směrnice sleduje, vymezit pojmy „distribuční a přenosová soustava“ elektřiny ve smyslu této směrnice pouze na základě dvou kritérií stanovených v bodech 3 a 5 čl. 2 této směrnice, která se týkají napěťové hladiny a kategorie zákazníků, k nimž je elektřina přenášena.
- 58 Z toho vyplývá, že členské státy nemohou rozlišovat mezi pojmy „distribuční a přenosová soustava“ elektřiny ve smyslu směrnice 2009/72 na základě dodatečného kritéria ve vztahu ke kritériím stanoveným v čl. 2 bodech 3 a 5 této směrnice.
- 59 Z toho důvodu je třeba uvést, že tato ustanovení brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je úprava dotčená ve věci v původním řízení, která za kritérium pro rozlišení mezi přenosovou soustavou a distribuční soustavou považuje kromě hladiny elektrického napětí vlastnictví dotčených elektrických zařízení.
- 60 Pokud jde dále o možnost uvedenou předkládajícím soudem, že takové rozlišovací kritérium vyplývá zejména z výkladu této právní úpravy většinou vnitrostátních soudů, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že povinnost členských států dosáhnout výsledku sledovaného směrnicí, která z této směrnice vyplývá, jakož i jejich povinnost přijmout na základě čl. 4 odst. 3 SEU veškerá vhodná obecná i zvláštní opatření k zajištění splnění této povinnosti, platí pro všechny orgány členských států, včetně soudních orgánů, v rozsahu jejich pravomocí (rozsudek ze dne 14. května 2019, CCOO, C-55/18, EU:C:2019:402, bod 68 a citovaná judikatura).
- 61 Z toho vyplývá, že při aplikaci vnitrostátního práva je vnitrostátní soud, který má podat jeho výklad, povinen vzít v úvahu veškeré normy vnitrostátního práva a použít metody výkladu tímto právem uznané s cílem vyložit jej v co možná největším rozsahu ve světle znění a účelu dotčené směrnice, aby dosáhl výsledku, který předmětná směrnice sleduje a vyhověl čl. 288 třetímu pododstavci SFEU (rozsudek ze dne 14. května 2019, CCOO, C-55/18, EU:C:2019:402, bod 69 a citovaná judikatura).
- 62 Požadavek konformního výkladu ukládá vnitrostátním soudům povinnost změnit případně ustálenou judikaturu, vychází-li tato judikatura z výkladu vnitrostátního práva, který je neslučitelný s cíli směrnice (rozsudek ze dne 14. května 2019, CCOO, C-55/18, EU:C:2019:402, bod 70 a citovaná judikatura).
- 63 Je rovněž třeba uvést, že pokud se členský stát rozhodl, stejně jako Bulharská republika, využít za účelem oddělení řízení přenosové soustavy od činností výroby a dodávek elektřiny možnosti stanovené v čl. 9 odst. 8 písm. b) směrnice 2009/72, která mu umožňuje nepoužít ustanovení obsažená v odstavci 1 tohoto článku týkající se oddělení vlastnických struktur k určení nezávislého provozovatele přenosové soustavy, taková volba pro tento členský stát znamená povinnost splnit požadavky stanovené v kapitole V uvedené směrnice, jejíž součástí je čl. 17 odst. 1 písm. a) této směrnice (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. října 2017, Balgarska energijna borsa, C-347/16, EU:C:2017:816, body 32, 33 a 41).
- 64 Posledně uvedené ustanovení přitom výslovně vyžaduje, že nezávislí provozovatelé přenosové soustavy musí být vlastníky aktiv nezbytných k výkonu činnosti spočívající v přenosu elektřiny, zejména přenosové soustavy, a to zejména s cílem zajistit, jak vyplývá z bodů 16, 17 a 19 odůvodnění směrnice

2009/72, plnou a skutečnou nezávislost těchto provozovatelů ve vztahu k činnostem v oblasti dodávek a výroby (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. října 2017, Balgarska energiyana borsa, C-347/16, EU:C:2017:816, bod 34).

- 65 Naproti tomu ustanovení směrnice 2009/72 použitelná na provozovatele distribuční soustavy, která jsou uvedena v kapitole VI této směrnice, obsahují články 24 až 29, takový požadavek pro provozovatele distribuční soustavy nestanoví.
- 66 Článek 26 směrnice 2009/72, který se týká oddělení provozovatelů distribuční soustavy, totiž v odstavci 1 pouze stanoví, že je-li provozovatel distribuční soustavy součástí vertikálně integrovaného podniku, musí být nezávislý, přinejmenším pokud jde o právní formu, organizaci a rozhodování, na ostatních činnostech, které nesouvisí s distribucí, avšak není povinen oddělit vlastnictví svých aktiv od tohoto podniku.
- 67 Kromě toho podle odst. 2 písm. c) tohoto článku provozovatel distribuční soustavy „má účinná rozhodovací práva“ nezávislá na integrovaném elektroenergetickém podniku, pokud jde o aktiva nutná pro provoz, údržbu nebo rozvoj soustavy.
- 68 Jak však uvedl generální advokát v bodě 74 svého stanoviska, podmínka stanovená vnitrostátním právem, podle níž musí být provozovatel distribuční soustavy jejím vlastníkem, i když není uložena směrnicí 2009/72, může být způsobilá, stejně jako podmínka stanovená pro provozovatele přenosové soustavy v čl. 9 odst. 1 písm. a) a čl. 17 odst. 1 písm. a) uvedené směrnice, posílit účinné oddělení jednotlivých činností na trhu s elektřinou.
- 69 Taková podmínka může rovněž sloužit jako pobídka pro provozovatele distribuční soustavy, aby investoval do své soustavy, a přispěl tak k dosažení jednoho z cílů sledovaných směrnicí 2009/72, jenž spočívá v podpoře investic do infrastruktury s cílem zajistit stabilní dodávky elektřiny, jak vyplývá zejména z bodů 9, 11, 19 a 44 odůvodnění této směrnice.
- 70 Tato podmínka však nemůže ohrozit dosažení cíle sledovaného touto směrnicí, který jak vyplývá z bodů 38 až 40 tohoto rozsudku, spočívá ve vytvoření vnitřního trhu s elektřinou, na kterém je zajištěno řádné fungování hospodářské soutěže.
- 71 Jak generální advokát podotkl v bodech 78 až 81 svého stanoviska, pokud je třeba vzhledem k napětové hladině a ke kategoriím zákazníků, k nimž je přepravována elektřina, soustavu kvalifikovat v souladu s čl. 2 body 3 a 5 směrnice 2009/72 jako distribuční soustavu, nemůže mít podmínka vlastnictví této distribuční soustavy jejím provozovatelem za následek vynětí této soustavy z povinnosti dodržovat ustanovení této směrnice, která se na ni vztahují.
- 72 V tomto ohledu je třeba připomenout, že Soudní dvůr již uznal, že členské státy nemohou soustavy, které spadají do působnosti této směrnice, zařadit do jiné kategorie distribučních soustav, než které výslovně stanoví tato směrnice, zejména proto, aby pro ně mohly platit výjimky, které tato směrnice nestanoví (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. listopadu 2018, Solvay Chimica Italia a další, C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, bod 48).
- 73 Členský stát proto nemůže z pojmu „distribuční soustava“ vyloučit soustavu, která slouží k přepravě elektřiny vysokého, středního a nízkého napětí pro prodej velkoodběratelům nebo konečným zákazníkům, pouze z toho důvodu, že provozovatel této soustavy není jejím vlastníkem.
- 74 Kromě toho, jak uvedl generální advokát v bodech 82 a 83 svého stanoviska, podmínka vlastnictví distribuční soustavy jejím provozovatelem nemůže vést k tomu, aby tomuto provozovateli byl na neomezenou dobu přiznán monopol na distribuci elektřiny na vymezeném území z důvodu překážky vstupu, kterou by tato podmínka mohla pro třetí osoby představovat. Je však na předkládajícím soudu, aby posoudil, zda je dotčená podmínka způsobilá vyvolat takovéto důsledky.

- 75 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na první a třetí otázku odpovědět tak, že čl. 2 body 3 a 5 směrnice 2009/72 musí být vykládán v tom smyslu, že:
- nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je úprava dotčená ve věci v původním řízení, která stanoví, že transformace elektrického napětí pro umožnění přechodu z vysokého napětí na střední napětí spadá do činnosti přenosové soustavy elektřiny,
 - naproti tomu brání takové právní úpravě, která definuje pojmy „přenosová soustava elektřiny“ a „distribuční soustava elektřiny“ nejen na základě kritéria napěťové hladiny, nýbrž i kritéria vlastnictví aktiv používaných pro výkon činností přenosu a distribuce elektřiny.
- 76 Tímto výkladem však není dotčeno použití čl. 17 odst. 1 písm. a) uvedené směrnice, podle něhož musí být nezávislý provozovatel přenosové soustavy vlastníkem této soustavy, a dále právo členských států uložit provozovateli distribuční soustavy povinnost, aby byl vlastníkem této soustavy, pokud – a to musí ověřit předkládající soud – tato podmínka neohrožuje dosažení cílů sledovaných touto směrnicí, zejména tím, že vyjímá tuto soustavu z povinnosti dodržovat pravidla, která se na ni vztahují v souladu s touto směrnicí.

Ke druhé otázce

- 77 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda musí být směrnice 2009/72 vykládána v tom smyslu, že uživatel, který je připojen k elektroenergetické soustavě na úrovni zařízení středního napětí, musí být nutně považován za zákazníka provozovatele distribuční soustavy elektřiny, který je držitelem výhradní licence pro distribuci elektřiny na dotčeném území, i když tento provozovatel není vlastníkem tohoto zařízení a bez ohledu na smluvní vztahy mezi tímto uživatelem a provozovatelem přenosové soustavy elektřiny.
- 78 V tomto ohledu je třeba připomenout, že volný přístup třetích osob k přenosovým soustavám a distribučním soustavám elektřiny, zavedený v čl. 32 odst. 1 první a druhé větě směrnice 2009/72, představuje, jak již bylo uvedeno v bodě 41 tohoto rozsudku, jedno ze základních opatření, které musí členské státy zavést, aby mohl být dotvořen vnitřní trh s elektřinou.
- 79 Toto právo na přístup je úzce spjato s právem spotřebitelů na svobodnou volbu svých dodavatelů a s právem dodavatelů, aby volně dodávali své produkty svým zákazníkům v tom smyslu, že aby si zákazníci mohli svobodně vybrat dodavatele, musí mít tito zákazníci možnost přístupu k různým přenosovým a distribučním soustavám, které vedou elektřinu až zákazníkům (obdobně viz rozsudky ze dne 22. května 2008, citiworks, C-439/06, EU:C:2008:298, bod 43, jakož i ze dne 9. října 2008, Sabatauskas a další, C-239/07, EU:C:2008:551, body 33 a 43).
- 80 V souladu s čl. 32 odst. 1 směrnice 2009/72 musí být přístup k soustavě založen na objektivních, nediskriminačních a transparentních kritériích, jakož i na sazbách zveřejněných před jejich vstupem v platnost, a nikoli na volném uvážení (obdobně viz rozsudek ze dne 9. října 2008, Sabatauskas a další, C-239/07, EU:C:2008:551, bod 46).
- 81 Z toho vyplývá, že toto ustanovení nechává na členských státech, aby za tímto účelem přijaly nezbytná opatření, a členské státy mohou v souladu s článkem 288 SFEU zvolit formu a prostředky, které použijí, aby dosáhly zavedení systému přístupu třetích osob k přenosovým a distribučním soustavám, s výhradou zajištění souladu se zásadou volného přístupu k těmto soustavám vyjma případů, ve kterých tato směrnice stanoví výjimky nebo odchylky (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. listopadu 2018, Solvay Chimica Italia a další, C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, bod 56 a citovaná judikatura).

- 82 Kromě toho je třeba připomenout, že povinnosti členských států uvedené v čl. 32 odst. 1 směrnice 2009/72 se týkají pouze přístupu k soustavám, a nikoli připojení k těmto soustavám, jež odpovídá skutečnému spojení se soustavami (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. října 2008, *Sabatauskas a další*, C-239/07, EU:C:2008:551, bod 42).
- 83 Právo zákazníků zvolit si svobodně dodavatele, zakotvené v tomto ustanovení, je přitom zaručeno stejně bez ohledu na to, zda dodavatel připojí zákazníky k přenosové soustavě, nebo je toto připojení spojuje s distribuční soustavou (rozsudek ze dne 9. října 2008, *Sabatauskas a další*, C-239/07, EU:C:2008:551, bod 43).
- 84 Z toho vyplývá, že členské státy mají určitý prostor pro to, aby usměrnily uživatele soustav k takovému či jinému typu soustavy, a tudíž aby určily typ soustavy, k níž se připojení provede, avšak za podmínky, že se uvedené připojení provede za nediskriminačních a objektivních podmínek. Uživatelé tedy nemají právo vybrat si podle svého uvážení typ soustavy, ke které si přejí být připojeni (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. října 2008, *Sabatauskas a další*, C-239/07, EU:C:2008:551, body 46 až 49).
- 85 V projednávané věci z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že uživatel dotčený v původním řízení požaduje připojení k přenosové soustavě elektřiny s odůvodněním, že je připojen k zařízení středního napětí začleněného do zařízení, které transformuje elektrické napětí k umožnění přechodu z vysokého napětí na střední napětí, jelikož podle vnitrostátního práva taková transformace spadá do činnosti této přenosové soustavy.
- 86 V tomto ohledu již bylo v bodech 53 a 54 tohoto rozsudku konstatováno, že z čl. 2 bodů 4 a 6 směrnice 2009/72 vyplývá, že členské státy mohou při využití volného prostoru, který jim tato směrnice přiznává, určit, zda jsou propojovací body mezi přenosovou soustavou elektřiny a distribuční soustavou elektřiny součástí prvního nebo druhého typu soustavy, takže členské státy mohou stanovit, že transformace elektrického napětí k umožnění přechodu z vysokého napětí na střední napětí spadá do činnosti přenosové soustavy elektřiny.
- 87 Za těchto podmínek se jeví, že připojení takového uživatele, jako je uživatel dotčený ve věci v původním řízení, k přenosové soustavě elektřiny, lze považovat za připojení na základě objektivních a nediskriminačních důvodů, pokud je tento uživatel připojen k zařízení středního napětí, které v souladu se směrnicí 2009/72 a s vnitrostátním právem spadá do činnosti této přenosové soustavy.
- 88 Z toho vyplývá, že tato směrnice nebrání tomu, aby v takové věci, jako je věc dotčená v původním řízení, byl takový uživatel považován za uživatele připojeného k přenosové soustavě elektřiny.
- 89 Je však na předkládajícím soudu, aby ověřil, zda je dotčené zařízení skutečně součástí, jak zdá se vyplývá ze skutečností předložených Soudnímu dvoru a z diskusí vedených na jednání, elektrické rozvodny patřící k přenosové soustavě, a nepředstavuje tedy vnější prvek, který by byl součástí distribuční soustavy elektřiny.
- 90 V tomto ohledu je každopádně irelevantní, jak vyplývá z odpovědi na první a třetí otázku, zejména z bodu 71 tohoto rozsudku, zda jsou příslušní provozovatelé distribuční soustavy a přenosové soustavy vlastníky dotčené soustavy, či nikoli, neboť taková okolnost nemůže uvedenou soustavu zbavit povahy distribuční, nebo přenosové soustavy ve smyslu směrnice 2009/72.
- 91 Z toho důvodu je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že směrnice 2009/72, konkrétně její čl. 2 body 3 až 6 a její čl. 32 odst. 1, musí být vykládána v tom smyslu, že uživatel, který je připojen k elektroenergetické soustavě na úrovni zařízení středního napětí, nemusí být nutně považován za zákazníka provozovatele distribuční soustavy elektřiny, který je držitelem výhradní licence pro distribuci elektřiny na dotyčném území, bez ohledu na smluvní vztahy mezi tímto uživatelem a provozovatelem přenosové soustavy elektřiny, neboť takový uživatel může být považován za

zákazníka přenosové soustavy elektřiny, pokud je připojen k zařízení středního napětí, které je součástí elektrické rozvodny, jejíž činnost transformace elektrického napětí k umožnění přechodu z vysokého napětí na střední napětí spadá pod činnost této soustavy, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

K nákladům řízení

- 92 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 2 body 3 a 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 2003/54/ES musí být vykládán v tomto smyslu:

- že nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je úprava dotčená ve věci v původním řízení, která stanoví, že transformace elektrického napětí pro umožnění přechodu z vysokého napětí na střední napětí spadá do činnosti přenosové soustavy elektřiny,
- že naproti tomu brání takové právní úpravě, která definuje pojmy „přenosová soustava a distribuční soustava elektřiny“ nejen na základě kritéria úrovně napětí, ale i kritéria vlastnictví aktiv používaných pro výkon činností přenosu a distribuce elektřiny.

Tímto výkladem však není dotčeno použití čl. 17 odst. 1 písm. a) uvedené směrnice, podle něhož musí být nezávislý provozovatel přenosové soustavy vlastníkem této soustavy, a dále právo členských států uložit provozovateli distribuční soustavy povinnost, aby byl vlastníkem této soustavy, pokud – a to musí ověřit předkládající soud – tato podmínka neohrožuje dosažení cílů sledovaných touto směrnicí, zejména tím, že vyjímá tuto soustavu z povinnosti dodržovat pravidla, která se na ni vztahují v souladu s touto směrnicí.

- 2) Směrnice 2009/72, konkrétně její čl. 2 body 3 až 6 a její čl. 32 odst. 1, musí být vykládána v tom smyslu, že uživatel, který je připojen k elektroenergetické soustavě na úrovni zařízení středního napětí, nemusí být nutně považován za zákazníka provozovatele distribuční soustavy elektřiny, který je držitelem výhradní licence pro distribuci elektřiny na dotyčném území, bez ohledu na smluvní vztahy mezi tímto uživatelem a provozovatelem přenosové soustavy elektřiny, neboť takový uživatel může být považován za zákazníka přenosové soustavy elektřiny, pokud je připojen k zařízení středního napětí, které je součástí elektrické rozvodny, jejíž činnost transformace elektrického napětí k umožnění přechodu z vysokého napětí na střední napětí spadá pod činnost této soustavy, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

Podpisy.

i — Bod 61 tohoto znění byl po jeho prvním on-line zpřístupnění předmětem jazykové úpravy.